

kijkwijzer

secundair onderwijs

TAALONTWIKKELEND LESGEVEN

de docent

1. IS HET **TAALANBOD** VAN DE DOCENT RIJK, VERZORGD EN AFGESTEMD OP DE STUDENTEN?

Zijn de formuleringen op het niveau van studenten? Drukt de docent zich enerzijds niet te moeilijk uit, waardoor de studenten niet kunnen volgen? Is het niveau van de docent anderzijds niet te laag, waardoor de studenten niets bijleren? Biedt hij vaktermen aan op het moment dat de studenten er onvatbaar voor zijn? Pendelt hij heen en weer tussen academische taal en alledaagse verwoording? Wordt belangrijke informatie benadrukt? Gebruikt de docent een verzorgde en duidelijke taal? Spreekt hij rustig? Articuleert hij duidelijk?

2. GEEFT DE DOCENT **TAALFEEDBACK**?

Herhaalt hij goede taaluitingen van studenten? Parafraseert hij? Bevestigt de docent de studenten positief als ze spreken en schrijven? Helpt hij de studenten te formuleren? Herformuleert hij de taaluitingen

van studenten? Geeft hij voorbeelden van het beoogde taalgebruik, voorbeeldformuleringen? Corrigeert de docent taaluitingen van de studenten?

3. IS ER AANDACHT VOOR **TAALLEER-STRATEGIEËN**?

Leren studenten omgaan met moeilijke woorden? Krijgen ze aanwijzingen bij het lezen van teksten? Worden de studenten gestimuleerd om stil te staan bij hun spreek-, luister-, schrijf- of leesdoel? Oefenen ze zich in het onderscheiden van hoofd- en bijzaken? Wordt er aandacht besteed aan verschillende tekstsoorten en hun kenmerken?

de les

4. SCHEPT DE DOCENT EEN GEPASTE **CONTEXT** VOOR DE NIEUWE LEERINHOUD DIE HIJ AANBRENGT?

Wordt de voorkennis van de studenten gebruikt als springplank? Sluit de docent aan bij de interesses van de studenten? Creëert hij een kader voor de nieuwe leerstof? Geeft hij voorbeelden? Vraagt hij voorbeelden? Nodigt hij studenten uit om context aan te brengen? Zorgt de docent ervoor dat de studenten zich voldoende betrokken voelen bij het onderwerp?

5. GEEFT DE DOCENT DIVERSE EN BETEKENISVOLLE TAALTAKEN?

Zijn er diverse schriftelijke en mondelinge verwerkingsvormen, zoals lees- en schrijfpoddrachten, rapportages en presentaties?
Zijn de opdrachten realistisch en functioneel? Ervaren de studenten het nut van de taalkaak die ze uitvoeren? Spreken, luisteren, lezen en schrijven ze met een duidelijk doel voor ogen?

6. BEVAT HET LESMATERIAAL TAAL-STEUN, VISUELE ONDERSTEUNING?

Staan er in het materiaal schema's en afbeeldingen? Wordt er gebruikgemaakt van bordschema's, schrijfkaders, en kijkwijzers? Werkt de docent met concrete voorwerpen en attributen ter verduidelijking van abstracte begrippen? Wordt de kennis voorgesteld in een woordweb?

de studenten

7. IS ER VOLDOENDE TIJD VOOR TAALPRODUCTIE?

Krijgen de studenten de kans om hun kennis en voorkennis te verwoorden?
Verwoorden de studenten oplossingen of uitleg bij de antwoorden? Krijgen alle

studenten voldoende kansen om taal te produceren, niet alleen de durvers en taalsterke studenten?

8. IS ER VOLDOENDE INTERACTIE TUSSEN DE STUDENTEN?

Maakt de docent gebruik van interactieve werkvormen? Stellen de studenten elkaar vragen? Wisselen ze kennis uit? Vindt er betekenisonderhandeling plaats? Mogen de studenten samenwerken?

9. IS ER TIJD VOOR REFLECTIE OP HET TAALGEBEUREN?

Worden de taalstrategieën die de studenten hanteren in de les expliciet gemaakt?
Laat de docent de studenten hun strategieën verwoorden? Doet hij de studenten na uitvoering van de opdracht reflecteren over het eindresultaat, maar ook over de aanpak van hun luisteren, spreken, lezen en schrijven?

arteveldehogeschool
LID VAN DE ASSOCIATIE UNIVERSITEIT GENT

*De kijkwijzer maakt deel uit van het pakket
"Taalontwikkelen lesgeven: hoe doe je dat?"*

© Arteveldehogeschool, dienst studieadvies en KAHO
Sint-Lieven, met de steun van de Orde van den Prince